"Към Европейски модел на частната сигурност"

Съвместна декларация на CoESS[1] и UNI-Europa[2] *(Мадрид, 15.10.2004 г.)*

Въведение

По целия свят частните услуги за сигурност никога не са били повече в светлината на прожекторите, отколкото днес. Нарастващата нужда от безопасност създава нарастващо търсене на частни услуги за сигурност. Разширяването на сектора може също да бъде по-широко обяснено с тенденцията към предлагане на дейности за сигурност от по-голям брой частни и държавни фирми, докато в миналото последните сами осигуряваха тези услуги.

Нарастващото търсене е свързано с увеличаваща се потребност от висока степен на качество, заедно с гаранция - за тези, които договарят частните услуги за сигурност и за тези, които са техните крайни потребители - че тези услуги са предоставени по професионален начин, който не оставя място за абсолютно никаква злоупотреба. Тези фактори задължават сектора на частните услуги за сигурност да се развива на много по-професионално равнище, да е характерен със сериозен облик, зависещ от наличието на добре обучен и високо квалифициран персонал, извличащ полза от добри условия за работа и съответстващо ниво на възнаграждение.

UNI-Europa и CoESS вярват, че индустрията на частната сигурност в Европейския съюз е готова да изпълнява тази роля. Основите са налице. Общата рамка - също. UNI-Europa и CoESS вече са стартирали определянето на съдържанието. В резултат, Европейският модел на частните услуги за сигурност е уникален в света. Разбира се, той има своите недостатъци и ще бъдат нужни много повече усилия и инвестиции от страна на всички ангажирани субекти за развитието на този модел през следващите години, за да бъде превърнат той в еталон. Но потребността, която UNI-Europa и CoESS се опитват да реализират през последните 15 години, започна да дава ефект. Услугите за сигурност все по-малко и по-малко се възприемат като стока от Европейските институции, националните власти, фирмите и клиентите. Сега те подчертават значението на частната сигурност и са активни във формулирането на правилните условия за частната индустрия на услуги за сигурност, за да приемат нейната роля на истински партньор в обществената и социална дискусия за сигурността.

Как възникна Европейският модел на частните услуги за сигурност

Европейският модел на частните услуги за сигурност има здрави основи.

На първо място преди всичко, чрез техния Европейски социален диалог, UNI-Europa и CoESS непрекъснато поемат инициативи за подобряване и развитие на основните аспекти на нашата индустрия на европейско ниво, като лицензиране, обучение, качество на услугите, организация на дейността, здраве и безопасност, интегриране на индустрията от новите страни-членки и от страните-кандидатки.

През последните няколко години това е закрепено в съвместни становища, подписани от социалните партньори, както следва:

- Професионално обучение (1996);
- Лицензиране (1996);
- Споразумение за учредяване на Браншови комитет за диалог (1998);
- Меморандум за предоставяне на договори на частните фирми по сигурността в държавния сектор (1999);

[1] CoESS - Конфедерация на европейските услуги за сигурност.
[2] UNI-Europa - Европейският клон на Международната профсъюзна мрежа UNI

- Взаимно признаване от UNI-Europa и CoESS в рамките на социалния диалог (1999);
- Разширяване на Европейския съюз за включване на държави от Централна и Източна Европа (1999);
- Модернизация на организацията на дейността (2000);
- Европейска хармонизация на законодателството, регулиращо частния сектор за сигурност (2001).

Бавното, но постоянно реализиране на тези инициативи на национално и местно равнище започна да дава първите си резултати.

На второ място, през изминалите години много национални правителства и власти успешно адаптираха законодателните и регулаторни рамки за частните дейности по сигурността. Въпреки че в някои европейски държави все още липсват такива рамки, налице е утвърждаващо се разбиране, че това е една абсолютно необходима предпоставка за сектора, за да функционира той правилно.

На трето място, много големи и по-малки частни фирми за сигурност разбраха значението и необходимостта от създаването на добри условия за работа и за живот на техния персонал.

И накрая, благодарение на своята текуща дейност и на политическия си дневен ред, европейските институции напоследък фокусират вниманието си към нашата индустрия с цел много по-голям обхват. Сега, вземайки предвид значението на ролята на частната сигурност, те са длъжни да я включат в общия дебат за сигурността.

Характеристики на Европейския модел на частните услуги за сигурност

Моделът се основава на известни ключови принципи. Според преценката на CoESS и UNI-Europa, зачитането на тези принципи поставя като основно изискване да се гарантира необходимият минимум професионализъм и качество.

CoESS и UNI-Europa очертаха ключовите принципи в основата на Европейския модел в Кодекса за поведение и етика, който приеха през юли 2003 г. Този Кодекс цели създаването на стандартите, приложими към сектора и гарантиране на висока степен на професионална етика в частните фирми за сигурност по цяла Европа. Той съдържа сбор от основни препоръки, които следва да бъдат прилагани от всички работодатели и работници в сектора.

В болшинството Европейски държави стриктни наредби регламентират как се установяват и практикуват дейностите на частните фирми за сигурност. CoESS и UNI-Europa считат, че всички фирми в този сектор трябва да се съобразяват с тези наредби и че е задължение на работодателите и на работниците да работят заедно за тяхното усъвършенстване във всяка държава, където те не съществуват или са недостатъчно развити.

Чрез този кодекс CoESS и UNI-Europa признават нуждата от честна и прозрачна система за разрешения, както и за подбора и назначаването на персонала. Съществено значение от обучение на всички нива и в частност - първоначалното обучение на новоназначените, спазването и подобряването на условията на работа, стандартите за здраве и безопасност, както и преговорите с профсъюзите по отношение съответстващо ниво на възнаграждения са сред ключовите принципи на Европейския модел.

CoESS и UNI-Europa искат също организациите на работниците във фирмите да вземат под внимание целта за по-успешно изглаждане на противоречията между професионалния и частен живот на техния персонал.

Най-общо, CoESS и UNI-Europa подпомагат съществената роля на социалния диалог на всички равнища. Подкрепата на принципите за равенство и недискриминация, сътрудничеството с полицейските власти, предотвратяването на различни форми на нелоялна конкуренция и отношения на клиенти са също съществени компоненти на Европейския модел.

Предизвикателства за Европейския модел на частните услуги за сигурност

Днес предизвикателствата и натискът Европейският модел да бъде възприет са огромни и преодоляването им няма да бъде лесно.

Намаляването на задръжките и отстраняването на пречките, които препятстват свободното движение на услугите на Европейския пазар е една от основните цели на Европейския съюз. Въпреки положително отношение към инструментите, които подобряват функционирането на вътрешния пазар на услуги по отношение намаляване на дублирането на административно ниво и предлагащи по-голяма прозрачност и яснота за фирмите, работниците и потребителите, CoESS и UNI-Europa считат, че правилата, регулиращи Европейския сектор за частна сигурност, не може да бъдат приемани като обикновени административни ограничения. В действителност специфичната природа на частните услуги за сигурност, тясно свързани с основните въпроси на сигурността в обществото, изисква установяването на строги условия, специфични за сектора, по-специално за влизането на пазара, проучването на служителите в частната сигурност, обучението, определянето на дейностите и правото и задължението за националните власти да осъществяват постоянен контрол върху частните фирми за сигурност. Поради тази причина CoESS и UNI-Europa считат, че частният сектор за сигурност трябва да следва своята собствена пътека и трябва да бъде изключен от приложната сфера на директивата за услугите или най-малкото - би трябвало да бъде предмет на специфично основно изключение.

Европейската хармонизация на сектора на частните услуги за сигурност винаги е играла ключова роля във всички съвместни дейности и проекти, предприемани от UNI-Europa и CoESS. Това е основна цел и характеристика за която и да е конкретна инициатива. UNI-Europa и CoESS, обаче, също винаги са подчертавали, че цялостната европейска хармонизация в сектора на частните услуги трябва да бъде планирана като постъпателно развитие. Някои европейски държави имат вече детайлно развито и с високо качество законодателство. Именно тези разновидности на нормативната уредба и регулиране трябва да служат като основа за каквато и да е бъдеща европейска хармонизация, за да се повишава общото ниво на нашата индустрия. Има много конкретни причини да се подкрепя и развива постъпателно хармонизацията. Национални правила понякога не съществуват, не са адекватни и не гарантират професионализма, от който секторът се нуждае. Те отличават една държава от друга и пречат на сектора да извлече пълната полза от европейската интеграция.

Твърде често пазарните практики дават приоритет на цената на услугата и малко или въобще не отделят внимание на качествените аспекти. Често непривлекателните условия за работа, с които все още голям брой от работниците в сектора трябва да се борят, силно конкурентната икономическа обстановка и тенденцията частните услуги за сигурност да се възприемат като стока, имат негативен ефект върху качеството на услугите и имиджа на сектора.

Днес, различни важни икономически субекти като летища, морски пристанища, превозвачи, индустриални предприятия, транспортни компании, охранителни фирми и много други доставчици на услуги са изправени пред реални рискове от катастрофални загуби поради военни действия и терористични актове. Вярно е, че доставчиците на услуги за сигурност имат само ограничена роля като брънка от цялостната верига за сигурност, конкретно в светлината на последните европейски правила, налагащи главните отговорности, свързани със сигурността, върху националните правителства. Но вярно е също, че отговорността на доставчиците на частни услуги за сигурност е потенциално неограничена в случай на катастрофална терористична атака. Същото се отнася за летищата, пристанищата, превозвачите, производствени обекти и т.н. Зачитайки важната роля на нашата индустрия в днешното общество, може да бъде само в интерес на обществото като цяло, да се намерят адекватни решения за ограничаване на загубите, "навлечени" върху всички търговски страни в тази индустрия до приемливи нива и/или нива които да осигуряват алтернативни финансови източници за покриване на загубите. Очевидно е също, че за да се намери дългосрочно решение

на въпросите за критичната отговорност, резултат от терористични атаки или военни действия, е нужна някаква форма на ясна правна рамка в ЕС за различните сектори.

Планове за бъдещето: Ангажименти на UNI-Europa и CoESS

В последно време очакванията към частния сектор за сигурност се промениха изоснови. Именно поради тази причина, UNI-Europa и CoESS повече от всякога са мотивирани да изпълняват ролята си в запазването, подобряването и развитието на този Европейски модел, който те са убедени че е единственият валиден модел за справяне с всички въпроси, свързани със сигурността в обществото; не само за сектора на частните услуги за сигурност, но също и за обществото като цяло.

Чрез своя социален диалог, UNI-Europa и CoESS потвърждават ангажимента си към:

- подобряване на общите условия за работа в Европа, за да се стеснят съществуващите празноти и всички европейски държави да се издигнат до едно приемливо ниво на социална среда;
- засилване на диалога и сътрудничеството с отговорните власти на национално ниво, чрез техните членове, за да се създадат и усъвършенстват правилни регулаторни рамки, позволяващи частните услуги за сигурност да изпълняват пълноценно ролята си на партньори за гарантиране на безопасна среда;
- лобиране пред всички компетентни европейски институции, за да се гарантира, че основните европейски принципи са осъществени успоредно с развитието и законната защита на услугите на частната индустрия за сигурност по начин, позволяващ максимална изгода за всички заинтересовани страни;
- повишаване потребността сред частните фирми за сигурност по отношение нуждата от качество и професионализъм;
- продължаване осъзнаването сред всички европейски или национални държавни или частни клиенти на потребността от търсене на високо качество в частните услуги за сигурност, така че пазарната цена да бъде изведена до ниво, където качеството и цената са в баланс;
- подпомагане на всички техни членове да развиват конструктивен и плодотворен социален диалог на всички нива;
- да използват опита и ресурсите си, както и постигнатите вече резултати, за да помагат на отговорните субекти в новите държави-членки на ЕС и страните-кандидатки да хармонизират тяхната частна индустрия за сигурност и техните традиции с Европейския модел.

Подписано в Мадрид, на 15 октомври 2004 г.

За UNI–Europa
Bernadette Segol
Регионален секретар

За CoESS
Marc Piessens
Президент